

KESKO OYJ:N

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

(CORPORATE GOVERNANCE STATEMENT)

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on käsitelty Kesko Oyj:n hallituksen tarkastusvaliokunnan kokouksessa 4.2.2010

Sisältö

1 Keskon noudattamat säännökset ja hallinnointikoodi.....	3
2 Poikkeaminen hallinnointikoodin suosituksista ja perustelut poikkeamille	3
3 Kesko-konsernin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä.....	3
4 Hallitus	4
4.1 Toimikausi, kokoonpano ja riippumattomuus	4
Toimikausi.....	4
Kokoonpano.....	4
Riippumattomuus	6
4.2 Keskeiset tehtävät	6
4.3 Päätöksenteko, toiminta ja kokoukset.....	7
5 Hallituksen valiokunnat.....	8
5.1 Tarkastusvaliokunta ja sen toiminta.....	9
5.2 Palkitsemisvaliokunta ja sen toiminta.....	9
6 Pääjohtaja	10
7 Kuvaus konsernin taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä.....	10
7.1 Konsernin taloudellinen raportointi ja sen sisäinen valvonta	10
Keskon johtamismalli.....	10
Roolit ja vastuut.....	11
Suunnittelu ja tulosraportointi	12
Laskentaperiaatteet ja taloushallinnon it-järjestelmät.....	12
Sisäinen valvonta	13
Riskienhallinta	13
Sisäinen tarkastus.....	14
8 Tilintarkastus	14

Tämä on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 20.10.2008 antaman Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksessa 51 tarkoitettu erillinen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Tämä ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot sekä yhtiön tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus ovat saatavilla Keskon internet-kotisivuilla osoitteessa www.kesko.fi.

KESKO OYJ:N SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ (CORPORATE GOVERNANCE STATEMENT)

1 Keskon noudattamat säännökset ja hallinnointikoodi

Kesko Oyj (Kesko tai yhtiö) on suomalainen osakeyhtiö, jonka johtoelinten vastuut ja velvollisuudet määräytyvät Suomen lakien mukaisesti. Emoyhtiö Kesko ja sen tytäryhtiöt muodostavat kansainvälisen Kesko-konsernin. Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Keskon päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia säännöksiä, Kesko Oyj:n yhtiöjärjestystä ja NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita. Yhtiö noudattaa 1.1.2009 alkaen Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 20.10.2008 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("hallinnointikoodi"). Hallinnointikoodi on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa www.cgfinland.fi. Yhtiö poikkeaa hallinnointikoodin noudata tai selitä -periaatteen mukaisesti jäljempänä mainituin tavoin hallinnointikoodin hallituksen jäsenen toimikautta koskevasta suosituksesta.

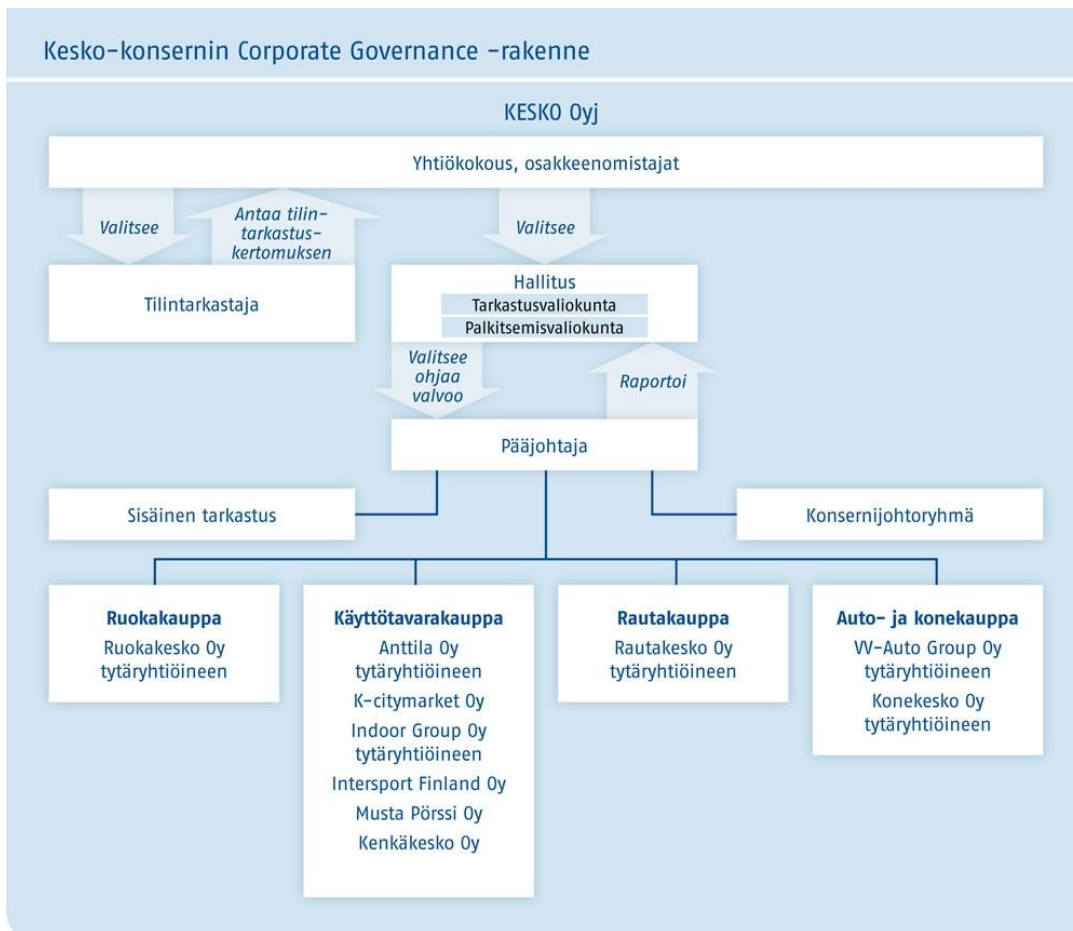
2 Poikkeaminen hallinnointikoodin suosituksista ja perustelut poikkeamille

Keskon hallituksen jäsenten toimikausi poikkeaa hallinnointikoodin suosituksen mukaisesta yhden vuoden toimikaudesta. Yhtiön hallituksen toimikausi määräytyy yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Yhtiökokous päättää yhtiöjärjestystä koskevista muutoksista. Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukainen hallituksen jäsenen toimikausi on kolme (3) vuotta siten, että toimikausi alkaa vaalin suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy kolmanneksi (3.) seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Osakkeenomistaja, joka edustaa lähiyhteisöineen yli 10 % kaikkien Keskon osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, on ilmoittanut yhtiön hallitukselle pitävänsä yhtiön pitkäjänteisen kehittämisen kannalta kolmen (3) vuoden toimikautta hyvänä eikä ole nähnyt tarvetta yhtiöjärjestyksen mukaisen toimikauden lyhentämiselle.

3 Kesko-konsernin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Keskon ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkeenomistajat yhtiön yhtiökokouksessa. Yhtiön osakkeenomistajat valitsevat yhtiökokouksessa yhtiön hallituksen ja tilintarkastajan. Kesko-konsernia johtavat hallitus ja pääjohtajana toimiva toimitusjohtaja. Yhtiöllä on ns. yksitasoinen hallintomalli.

Kesko-konsernin Corporate Governance –rakenne

4 Hallitus

4.1 Toimikausi, kokoonpano ja riippumattomuus

Toimikausi

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsenen toimikausi on kolme (3) vuotta siten, että toimikausi alkaa vaalin suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy kolmanneksi (3.) seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Siten varsinaisessa yhtiökokouksessa 30.3.2009 valittujen nykyisen hallituksen jäsenten toimikausi päättyy yhtiöjärjestyksen mukaan vuonna 2012 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Kokoonpano

Keskon varsinaisen yhtiökokouksen 2009 valitsemaan hallitukseen kuuluvat:

Heikki Takamäki, s. 1947, kauppaneuvos, diplomikauppias

– Hallituksen puheenjohtaja, palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja

- Kauppias, K-rauta Rauta-Otra Nekala, Tampere
- Hallituksessa 1.1.2001 alkaen.

Seppo Paatelainen, s. 1944, vuorineuvos, maatalousmetsätieteiden maisteri

- Hallituksen varapuheenjohtaja 30.3.2009 alkaen, palkitsemisvaliokunnan jäsen 30.3.2009 alkaen ja tarkastusvaliokunnan jäsen
- Hallituksessa 27.3.2006 alkaen.

Esa Kiiskinen, s. 1963, yo-merkonomi

- Kauppias, K-supermarket Kontumarket, Helsinki
- Hallituksessa 30.3.2009 alkaen.

Ilpo Kokkila, s. 1947, vuorineuvos, diplomi-insinööri

- Palkitsemisvaliokunnan jäsen 30.3.2009 alkaen
- SRV Yhtiöt Oyj:n hallituksen puheenjohtaja
- Hallituksessa 27.3.2006 alkaen.

Mikko Kosonen, s. 1957, kauppatieteiden tohtori

- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Suomen Itsenäisyyden juhlarahasto Sitran yliasiamies
- Hallituksessa 30.3.2009 alkaen.

Maarit Näkyvä, s. 1953, kauppatieteiden maisteri

- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
- Hallituksessa 1.1.2001 alkaen.

Rauno Törrönen, s. 1958, hotelli- ja ravintola-alan työnjohdollinen koulutus

- Kauppias, K-citymarket Kauppakatu, Joensuu
- Hallituksessa 30.3.2009 alkaen.

Varsinaisen yhtiökokouksen 2009 päättymiseen asti yhtiön hallitukseen ja sen valiokuntiin ovat vuonna 2009 kuuluneet myös:

Keijo Suila, s. 1945, vuorineuvos, ekonomi

- Hallituksen varapuheenjohtaja, tarkastusvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Hallituksessa 30.3.2009 asti.

Pentti Kalliala, s. 1948, talousneuvos

- Palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Kauppias, K-supermarket Raisio Center, Raisio
- Hallituksessa 30.3.2009 asti.

Jukka Säilä, s. 1949, yo-merkonomi

- Kauppias, K-kenkä Koskikeskus, Tampere, K-kenkä Ideapark, Lempäälä
- Hallituksessa 30.3.2009 asti.

Riippumattomuus

Keskon kaikki hallituksen jäsenet ovat ulkopuolisia yhtiöön nähden (non-executive directors).

Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuutta säännöllisesti. Hallituksen jäsen on velvollinen toimittamaan riippumattomuuden arviointia varten tarpeelliset tiedot hallitukselle. Keskon hallituksen jäsenten enemmistö on riippumattomia yhtiöstä ja kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen jäsenen riippumattomuus 2009	Yhtiöstä riippumaton	Merkittävästä osakkeenomistajasta riippumaton
Heikki Takamäki (pj.)	Ei***	Kyllä
Esa Kiiskinen**	Ei***	Kyllä
Ilpo Kokkila	Kyllä	Kyllä
Mikko Kosonen**	Kyllä	Kyllä
Maarit Näkyvä	Kyllä	Kyllä
Seppo Paatelainen (vpj. 30.3.2009 alk.)	Kyllä	Kyllä
Rauno Törrönen**	Ei***	Kyllä
Keijo Suila (vpj. 30.3.2009 asti)*	Kyllä	Kyllä
Pentti Kalliala*	Ei***	Kyllä
Jukka Säilä*	Ei***	Kyllä

* 30.3.2009 asti

** 30.3.2009 alkaen

*** Kallialan, Kiiskisen, Säilän, Takamäen ja Törrösen kunkin määräysvalta-yhtiöillä on ketjusopimus Kesko-konserniin kuuluvan yhtiön kanssa.

Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojaan ja tekee niitä koskevan itsearvioinnin kerran vuodessa.

4.2 Keskeiset tehtävät

Keskon hallitus huolehtii yhtiön hallinnon, toiminnan ja kirjanpidon sekä varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen hallituksen tehtävistä, käsiteltävistä asioista, kokouskäytännöstä ja päätöksentekomenettelystä. Hallitus käsittelee ja päättää konsernin kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat.

Hallituksen työjärjestyksen mukaisia keskeisiä tehtäviä ovat mm:

- Päättää konsernistrategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat

- Vahvistaa konsernin rullaava suunnitelma, joka sisältää investointisuunnitelman
- Hyväksyä konsernin rahoitus- ja sijoituspolitiikka
- Vahvistaa konsernin riskienhallintaperiaatteet sekä käsitellä konsernin merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät
- Vahvistaa konsernin vakuutuspolitiikka
- Käsitellä ja hyväksyä konsernitilinpäätös, osavuosikatsaukset ja näitä koskevat pörssitiedotteet sekä toimintakertomus
- Päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä yksittäisistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuusitoumuksista
- Päättää johdon valtuutussäännökset
- Päättää keskeisestä konsernirakenteesta ja -organisaatiosta
- Nimittää ja erottaa yhtiön pääjohtaja, hyväksyä hänen toimitusjohtajasopimuksensa ja päättää hänen palkkauksestaan ja muista taloudellisista etuuksistaan
- Hyväksyä liiketoiminta-alueesta vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten nimitykset, heidän palkkauksensa ja taloudelliset etuutensa
- Päättää Keskon palkitsemisjärjestelmästä, mukaan lukien mahdollisten optioiden antamisesta yhtiökokouksen päättämien ehtojen puitteissa
- Laatia osinkopolitiikka ja vastata osakasarvon kehittämisestä
- Vahvistaa yhtiön arvot
- Käsitellä yhteiskuntavastuun raportti.

4.3 Päätöksenteko, toiminta ja kokoukset

Keskon hallituksen tehtävänä on edistää Keskon ja sen kaikkien osakkeenomistajien etua. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseneksi ehdottaneita tahoja. Hallituksen jäsenen on esteellinen osallistumaan hallituksen jäsenen ja yhtiön välisen asian käsittelyyn. Äänestystilanteessa hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide ja tasatilanteissa päätökseksi tulee se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut. Henkilövaalissa äänten mennessä tasan ratkaistaan valinta arvalla.

Vuonna 2009 hallitus kokoontui 10 kertaa. Hallituksen jäsenten keskimääräinen läsnäolo prosentti kokouksissa oli 98,6. Vuoden aikana hallituksen uusille jäsenille järjestettiin perehdytys Keskon toimintaan.

Hallitus on käsitellyt kokouksissaan erityisesti Kesko-konsernin ja sen toimialojen strategiaa. Pääjohtaja esittelee säännöllisesti katsauksensa hallituksen kokouksissa. Hallitus käsittelee taloudelliset raportit ja seuraa konsernin rahoitustilannetta aktiivisesti. Hallitus hyväksyy vuosittain konsernin taloudelliset tavoitteet. Hallitus hyväksyy myös merkittävimmät investoinnit kuten kauppapaikkainvestoinnit. Hallitus käsittelee ja hyväksyy osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen tarkastusvaliokunnan esittelyn perusteella ennen niiden julkistamista. Hallitus käsittelee myös tarkastus- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajan raportit valiokuntien kokouksista. Tilintarkastaja esittelee havaintonsa hallitukselle kerran vuodessa.

Hallitus teki toimintaansa ja työskentelytapojaan koskevan itsearvioinnin joulukuussa 2009. Toiminnan itsearviointi perustui kyselytutkimukseen, jota seurasi hallituksen keskustelu itsearvioinnin tuloksista ja jatkotoimista. Arvioinnin perusteella hallitus päätti keskittyä erityisesti strategiatyöhön.

		Osallistuminen		
		Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Palkitsemis- valiokunta
	Valiokuntajäsenyys			
Heikki Takamäki (pj.)	Palkitsemisvaliokunta (pj.)	10/10	–	3/3
Esa Kiiskinen**		8/8	–	–
Ilpo Kokkila	Palkitsemisvaliokunta**	10/10	–	3/3
Mikko Kosonen**	Tarkastusvaliokunta	8/8	4/4	–
Maarit Näkyvä	Tarkastusvaliokunta (pj.)	10/10	5/5	–
Seppo Paatelainen (vpj. 30.3.2009 alk.)	Tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta**	9/10	4/5	3/3
Rauno Törrönen**		8/8	–	–
Keijo Sullia (vpj. 30.3.2009 asti)*	Tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta	2/2	1/1	–
Pentti Kalliala*	Palkitsemisvaliokunta	2/2	–	–
Jukka Säilä*	–	2/2	–	–

* 30.3.2009 asti

** 30.3.2009 alkaen

5 Hallituksen valiokunnat

Keskolla on hallituksen tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta, joihin kumpaankin kuuluu kolme (3) hallituksen jäsentä. Hallitus valitsee varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet keskuudestaan vuodeksi kerrallaan. Tarkastusvaliokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Palkitsemisvaliokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiön merkittävästä osakkeenomistajasta ja sen enemmistö on riippumaton yhtiöstä. Valiokunnat arvioivat säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojaan ja tekevät niitä koskevan itsearviointin kerran vuodessa. Hallitus on vahvistanut valiokunnille kirjalliset työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset asioista valiokuntien valmistelun pohjalta. Valiokunnan puheenjohtaja raportoi valiokunnan työstä valiokunnan kokousta seuraavassa hallituksen kokouksessa. Valiokuntien pöytäkirjat toimitetaan hallituksen jäsenille tiedoksi.

Keskon hallitus ei ole perustanut tarkastus- ja palkitsemisvaliokunnan lisäksi muita valiokuntia.

5.1 Tarkastusvaliokunta ja sen toiminta

Hallituksen tarkastusvaliokuntaan kuuluvat varsinaisessa yhtiökokouksessa 2009 valituista hallituksen jäsenistä Maarit Näkyvä (pj), Seppo Paatelainen ja Mikko Kosonen. Yhtiökokouksen päättymiseen asti tarkastusvaliokuntaan kuuluivat Maarit Näkyvä (pj), Seppo Paatelainen ja Keijo Suila.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä ovat:

- Kesko-konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitustilanteen seuranta
- Yhtiön tilinpäätösraportoinnin prosessin seuranta
- Yhtiön taloudellisen raportointiprosessin valvonta
- Yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuranta
- Yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästäan antaman selvityksen (Corporate Governance Statement) käsittely sisältäen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
- Yhtiön sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely
- Tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen seuranta
- Yhtiön tilintarkastusyhteisön riippumattomuuden arviointi
- Yhtiön tilintarkastusyhteisön ja sen kanssa samaan ketjuun kuuluvien tilintarkastusyhtiöiden Keskolle tarjoamien oheispalvelujen arviointi
- Yhtiön tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen valmistelu yhtiökokoukselle
- Yhteydenpito yhtiön tilintarkastajaan

Vuonna 2009 tarkastusvaliokunta kokoontui viisi (5) kertaa. Sen jäsenten keskimääräinen läsnäolo prosentti kokouksissa oli 93,3. Valiokunnan kokouksissa konsernin talous- ja rahoitusjohtaja, talousjohtaja, tarkastusjohtaja ja lakiasianjohtaja esittelevät säännöllisesti vastuualueistaan valiokunnalle. Valiokunnalle raportoidaan myös Kesko-konsernin rahoitustilanteesta, riskienhallinnasta ja vakuutuksista. Tilintarkastaja on läsnä valiokunnan kokouksissa ja esittää tarkastussuunnitelmansa ja raporttinsa tarkastusvaliokunnalle.

Valiokunta käsitteli vuoden aikana konsernin taloudellista tilannetta koskevat raportit ml. tilinpäätöstiedotteen ja osavuositarkastukset ennen niiden julkistamista ja esitti suosituksen hallitukselle osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstiedotteen hyväksymisestä. Se käsitteli konsernin ulkoisen tarkastuksen, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan raportit. Lisäksi se teki yhtiökokoukselle ehdotuksen Keskolle valittavasta tilintarkastajasta.

5.2 Palkitsemisvaliokunta ja sen toiminta

Hallituksen palkitsemisvaliokuntaan kuuluvat varsinaisessa yhtiökokouksessa 2009 valituista hallituksen jäsenistä Heikki Takamäki (pj), Seppo Paatelainen ja Ilpo Kokkila. Yhtiökokouksen päättymiseen asti palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat Heikki Takamäki (pj), Pentti Kalliala ja Keijo Suila.

Palkitsemisvaliokunnan työjärjestyksen mukaan sen tehtävänä on yhtiön pääjohtajan palkkauksen ja muiden taloudellisten etuuksien valmistelu yhtiön hallitukselle, liiketoiminta-alueesta vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten palkkauksen ja muiden taloudellisten etuuksien valmistelu hallitukselle. Valiokunnan tehtäviin kuuluu myös pääjohtajan ja liiketoiminta-alueesta vastaavien konsernijohtoryhmän jäsenten nimitysasioiden valmistelu ja heidän seuraajinsa kartoittaminen. Lisäksi valiokunta valmistelee ja kehittää yhtiön palkitsemisjärjestelmiä ja valmistelee yhtiön hallitukselle mahdollisten optioiden antamiseen liittyvät asiat yhtiökokouksen päättämien ehtojen puitteissa.

Vuonna 2009 palkitsemisvaliokunta kokoontui kolme (3) kertaa. Sen jäsenten keskimääräinen läsnäoloprosentti kokouksissa oli 100. Valiokunta valmisti hallitukselle ehdotuksen konsernin johdon ja muiden avainhenkilöiden pidemmän aikavälin kannustinjärjestelmään kuuluvien optio-oikeuksien jaosta ja hyväksyi konsernin tulospalkkiojärjestelmän periaatteet. Lisäksi se seurasi konsernin työ- ja tuottavuusohjelman etenemistä.

6 Pääjohtaja

Keskon pääjohtaja (toimitusjohtaja) on vuorineuvos, kauppatieteiden maisteri, varatuomari Matti Halmesmäki, s. 1952. Hän on toiminut Keskon pääjohtajana 1.3.2005 alkaen.

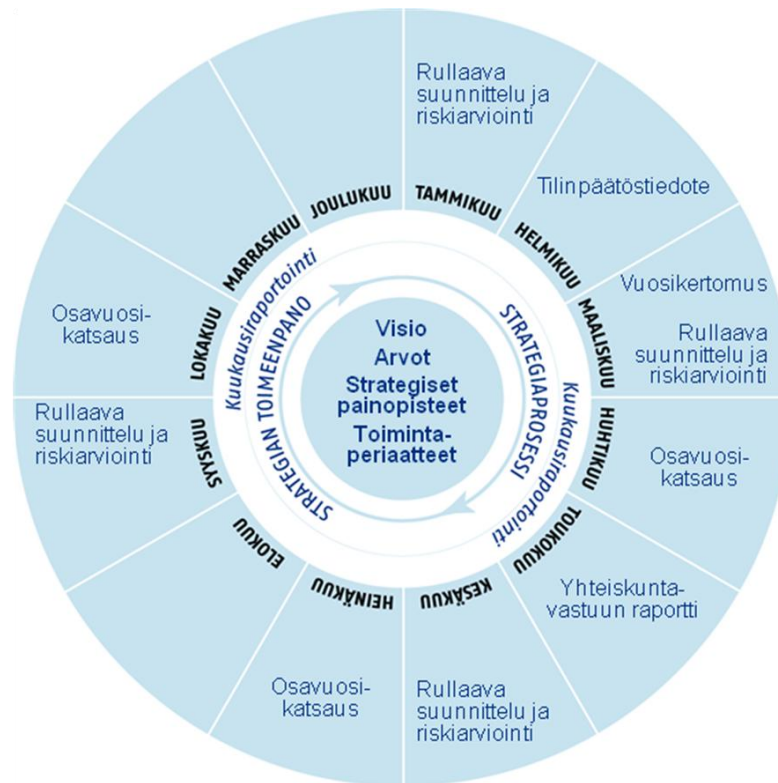
Pääjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa yhtiön hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä informoida hallitusta yhtiön liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen kehityksestä. Hän vastaa lisäksi yhtiön juoksevan hallinnon järjestämisestä ja valvoo, että yhtiön varainhoito on järjestetty luotettavasti. Pääjohtaja toimii myös konsernijohtoryhmän puheenjohtajana sekä konsernin keskeisten tytäryhtiöiden, kuten Ruokakesko Oy:n ja Rautakesko Oy:n hallitusten puheenjohtajana. Pääjohtajan valitsee hallitus. Hallitus on päättänyt pääjohtajan toimitusjärjestelmän ehdot. Yhtiön ja pääjohtajan välillä on solmittu kirjallinen toimitusjohtajasopimus.

7 Kuvaus konsernin taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

7.1 Konsernin taloudellinen raportointi ja sen sisäinen valvonta

Keskon johtamismalli

Keskon taloudellinen raportointi ja suunnittelu perustuvat Kesko-konsernin johtamismalliin. Konsernin yksiköiden taloudelliset tulokset raportoidaan ja analysoidaan konsernissa sisäisesti kuukausittain ja julkistetaan osavuositarkastuksina vuosineljänneksittäin. Taloudelliset suunnitelmat laaditaan vuosineljänneksittäin, minkä lisäksi merkittävät muutokset huomioidaan kuukausittain raportoitavassa tulosennusteessa. Konsernin ja sen yksiköiden strategiat ja niihin liittyvät pitkän aikavälin taloussuunnitelmat päivitetään vuosittain.

Kesko-konsernin johtamismalli

Roolit ja vastuut

Kesko-konsernin taloudellinen raportointi ja sen valvonta on jaettu organisatorisesti kolmeen portaaseen. Tytäryhtiöt analysoivat ja raportoivat lukunsa toimialalle, joka raportoi toimialakohtaiset luvut edelleen konsernitaloudelle. Kaikki kolme raportointiporrasta sisältävät analysointi- ja kontrollipisteitä raportoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi.

Raportoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi kaikilla raportointitasoilla on erilaisia automatisoituja ja manuaalisia kontrolleja. Lisäksi controllerit analysoivat tulosta ja tasetta tytäryhtiö-, toimiala- ja konsernitasolla kuukausittain. Analysoinnin ja kontrollien toteuttamista valvotaan kuukausittaisen seurannan avulla yhtiö-, toimiala- ja konsernitasoisesti.

Tytäryhtiö vastaa oman taloudellisen raportointinsa oikeellisuudesta ja konsernin laskentaperiaatteiden sekä paikallisen lainsäädännön noudattamisesta. Tytäryhtiö raportoi suunnitelma- ja toteumalukunsa toimialalle.

Toimialalla on ensisijainen vastuu toimialan taloudellisen raportoinnin oikeellisuudesta sekä konsernin laskentaperiaatteiden soveltamisesta sen tytäryhtiöissä. Lisäksi toimiala vastaa suunnittelu- ja raportointijärjestelmien implementoinnista sen tytäryhtiöihin sekä toimialan business controlling -toimintojen järjestämisestä.

Konsernitalous vastaa kokonaisuutena konsernin raportoitavan taloudellisen informaation oikeellisuudesta. Lisäksi konsernitalous vastaa siitä, että konsernissa sovelletaan asianmukaisia laskentaperiaatteita ja että konserniohjeistus on ajantasainen. Konsernitalous vastaa lisäksi siitä, että konsernilla on tarkoituksenmukaiset ja riittävät suunnittelu- ja raportointijärjestelmät.

Suunnittelu ja tuloraportointi

Konsernin taloudellista kehitystä ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan koko konsernin kattavalla taloudellisella raportoinnilla. Kuukausittaiseen tuloraportointiin sisältyvät konserni-, toimiala- ja tytäryhtiökohtaiset toteumatiedot, kehitys edelliseen vuoteen verrattuna, vertailu taloussuunnitelmiin sekä ennusteet seuraavalle 12 kuukaudelle. Konsernin lyhyen aikavälin taloussuunnittelu perustuu vuosineljänneksittäin laadittaviin taloussuunnitelmiin, jotka ajallisesti ulottuvat seuraaville 15 kuukaudelle. Taloudellisina avaintunnuslukuina käytetään kasvun osalta myynnin kehitystä ja kannattavuuden osalta taloudellisen lisäarvon kertymistä, jota seurataan kuukausittain sisäisellä raportoinnilla. Taloudellisen lisäarvon laskennassa käytettävät pääoman tuottovaatimukset määritetään vuosittain markkinaehtoisesti, ja tuottovaatimuksissa on huomioitu riskeihin liittyvät toimiala- ja maakohtaiset erot. Konsernin taloudellisesta tilanteesta tiedotetaan osavuosikatsauksilla ja tilinpäätöstiedotteella. Konsernin myynti julkistetaan kuukausittain pörssitiedotteella.

Taloudellinen suunnittelu toteutetaan tytäryhtiö-, toimiala- ja konsernitasolla rullaavana suunnitelmana. Rullaava suunnitelma käsittää 15 kuukauden ajanjakson. Suunnitelmat päivitetään vuosineljänneksittäin ja lisäksi merkittävät muutokset huomioidaan kuukausittain raportoitavassa tulosennusteessa. Poikkeamat suunnitelman ja toteuman välillä analysoidaan yhtiön, toimialan ja konsernitalouden toimesta ja niiden syistä raportoidaan toimialalle ja konsernitaloudelle kuukausittain.

Konsernin ylimmän johdon tuloraportointi käsittää tytäryhtiöiden, toimialojen ja konsernin tulos- ja tasetietojen kuukausittaisen raportoinnin. Taloudellisesta raportoinnista ja lukujen oikeellisuudesta vastaa ensisijaisesti tytäryhtiö. Toimialan talousjohto ja controlling-toiminnot analysoivat toimialaluvut ja konsernitalous koko konsernin luvut. Tuloslaskelma ja tase analysoidaan kuukausittain yhtiö-, toimiala- ja konsernitasoisesti dokumentoidun työnjaon ja ennalta määritettyjen raporttien pohjalta. Taloudellisesta tilanteesta ollaan siten selvillä jatkuvasti ja mahdollisiin epäkohtiin voidaan reagoida ajantasaisesti. Johdon tuloraportointi sisältää lisäksi konsernitasoisen myynnin seurannan viikoittain, kuukausittain ja kvartaaleittain.

Julkinen tuloraportointi käsittää osavuosikatsaukset, vuositilinpäätöksen ja myynnin kuukausittaisen raportoinnin. Julkinen tuloraportointi toteutetaan samoilla periaatteilla ja siihen sovelletaan samoja kontrollimenetelmiä kuin kuukausittaiseen tuloraportointiin. Tarkastusvaliokunta käsittelee osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen ja suosittelee niiden hyväksymistä hallitukselle. Hallitus hyväksyy osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen ennen niiden julkistamista.

Laskentaperiaatteet ja taloushallinnon it-järjestelmät

Kesko-konserni noudattaa EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Konsernissa sovellettavat laskentaperiaatteet on kerätty standardimuutosten myötä päivitettävään laskentamanuaaliin. Manu-

aali sisältää ohjeet erillisyyhtiöille, emoyhtiölle sekä ohjeita konsernitilinpäätöksen laadintaan.

Kesko-konsernin taloushallinnon tiedot tuotetaan toimialakohtaisista toiminnanohjausjärjestelmistä keskitetyn ja valvotun yhteisen liittymän kautta konsernin keskitettyyn konsolidointijärjestelmään, josta tuotetaan konsernin keskeinen taloudellinen raportointi. Taloustiedon tuottamisen kannalta keskeiset järjestelmät on varmennettu ja turvattu varajärjestelmin ja niitä valvotaan ja tarkastetaan säännöllisesti luotettavuuden ja jatkuvuuden varmentamiseksi.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on aktiivinen osa Keskon johtamista, hallintoa ja päivittäistä toimintaa. Keskon hallituksen tarkastusvaliokunta on vahvistanut Keskon sisäisen valvonnan periaatteet, jotka pohjautuvat kansainvälisesti laajasti hyväksytyihin hyvän valvonnan periaatteisiin (COSO-ERM -malli).

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaikkea ennaltaehkäisevää toimintaa, päivittäistä ja jälkikäteistä valvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa liiketoiminnan tavoitteiden saavuttaminen. Keskon arvot ja toimintaperiaatteet sekä yhtiön strategia ja tavoitteet luovat perustan koko sisäiselle valvonnalle. Keskon toimintaperiaatteet on saatettu keskolaisten tietoon vastuulliset toimintatapamme -oppaan avulla. Päivittäistä valvontaa ovat työohjeet ja järjestelmien kontrollit kuten myös vastuisten ja valtuuksien määrittäminen ja eriyttäminen, toimenkuvat, hyväksymisvaltuudet ja varamiesmenettelyt sekä taloudellinen raportointi. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastajat hoitavat osaltaan jälkikäteistä valvontaa.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminta on tuloksellista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa, lakeja, määräyksiä ja sopimuksia noudatetaan sekä omaisuus ja tieto ovat turvattuina. Vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä kuuluu viime kädessä hallitukselle ja pääjohtajalle.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on Keskossa ennakoivaa, olennainen osa johtamista ja päivittäistä toimintaa. Kesko-konsernin riskienhallintaa ohjaa hallituksen vahvistama riskienhallintapolitiikka. Poliitikassa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet, vastuut sekä keskeiset toimintatavat.

Vastuu riskienhallinnan toteuttamisesta on liiketoimintajohtajalla ja konsernitoimintojen johdolla. Kullakin toimialalla on johtoryhmään kuuluva riskienhallinnan vastuuhenkilö, yleensä talousjohtaja, joka vastaa riskienhallinnan ja turvallisuuden koordinoimisesta ja ohjeistamisesta toimialalla sekä riskienhallintatoimenpiteiden raportoinnista. Konsernin riskienhallintatoiminto ohjaa ja koordinoi riskienhallinnan ja turvallisuuden yhteisten menettelyjen kehittämistä, parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa sekä vastaa riskiraportoinnista konsernin ylimmälle johdolle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Keskossa toimii konsernitasoinen riskienhallinnan ohjausryhmä, jossa konsernin pääjohtaja on puheenjohtajana ja jäsenet ovat toimialojen ja konsernitoimintojen johtoa. Ohjausryhmä käsittelee riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja keskeiset linjaukset, sekä arvioi ja seuraa konsernin riskejä ja turvallisuustilannetta sekä riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista.

Riskienhallinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota väärinkäytösten ennalta ehkäisyyn sekä liiketoiminnan jatkuvuuden ja tietojärjestelmien häiriöttömyyden varmistamiseen. Näihin painopistealueisiin liittyen on mm. parannettu taloudellisia väärinkäytöksiä estäviä kontroleja yhteistyössä sisäisen tarkastuksen kanssa, tehostettu koulutusta ja kehitetty hävikkiraportointia. Jatkuvuutta on varmistettu mm. päivittämällä olemassa olevia jatkuvuus- ja varautumissuunnitelmia, pitämällä kriisiharjoituksia sekä varmistamalla kriittisten tehtävien varahenkilöjärjestelyt.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus vastaa Keskon riippumattomasta arviointi- ja varmistustoiminnosta, jonka tehtävänä on tukea pääjohtajaa ja hallitusta heidän valvontatehtävässään. Keskon hallituksen tarkastusvaliokunta on vahvistanut Keskon sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen.

Sisäinen tarkastus toimii Keskon pääjohtajan ja tarkistusvaliokunnan alaisuudessa ja raportoi havainnoistaan ja suosituksistaan tarkastusvaliokunnalle, pääjohtajalle, tarkastuskohteen johdolle sekä tilintarkastajille. Toiminto kattaa kaikki Keskon toimialat, yhtiöt ja toiminnot. Sisäinen tarkastus on organisoitu ulkomaan-, konserni- ja IT- tarkastukseen ja toiminnoissa työskentelee 11 henkilöä. Tarkastustoiminta perustuu riskianalyysiin ja konserni- ja toimialajohdon kanssa käytäviin valvontakeskusteluihin. Vuosittain laaditaan sisäisen tarkastuksen vuosiohjelma, jonka pääjohtaja ja tarkastusvaliokunta hyväksyvät. Sisäinen tarkastus voi suorittaa myös erikoistarkastuksia vuoden aikana. Sisäinen tarkastus hankkii tarvittaessa ulkoisia ostopalveluja tilapäiseen lisäresursointiin ja erikoisosaamista vaativien arviointitehtävien suorittamiseen.

Sisäinen tarkastus toimii yhteistyössä konsernin riskienhallintatoiminnon kanssa ja osallistuu riskienhallinnan ohjausryhmän työskentelyyn. Sisäinen tarkastus arvioi vuosittain Keskon riskienhallintajärjestelmän toimivuutta.

Sisäisen tarkastuksen painopistealueita ovat olleet ulkomaantoimintojen tarkastus ja IT-tarkastus. Ulkomaantoimintojen tarkastuksessa on keskitetty peruskontroleihin sekä tavaravarastojen ja myyntisaamisten hallintaan. IT-tarkastuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota uusiin järjestelmähankkeisiin, IT-jatkuvuuteen ja tietoturvaluuteen. Keskon laskentaperiaatteiden ja raportointiohjeiden noudattamista on todennettu ja arvioitu sekä kotimaan- että ulkomaantoimintojen tarkastuksissa.

8 Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Keskolla on yksi (1) tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppa-kamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokoukselle tehtävän ehdotuksen yhtiön tilintarkastajaksi valmistelee hallituksen tarkastusvaliokunta. Tilintarkastajan toimikausi on yhtiön tilikausi ja tilintarkastajan tehtävä päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Keskon yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan edustaman tilintarkastusyhteisön kanssa samaan ketjuun kuuluva tilintarkastusyhtiö toimii pääsääntöisesti konsernin ulkomaisen tytäryhtiöiden tilintarkastajana.

Vuoden 2009 yhtiökokous valitsi yhtiön tilintarkastajaksi KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n. Yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Johan Kronberg. Price-

waterhouseCoopers toimii pääsääntöisesti kaikkien tytäryhtiöiden tilintarkastajana, koordinoi tarkastusta ja raportoi havainnoistaan tarkastusvaliokunnalle kootusti kaikkien konserniyhtiöiden tilintarkastajien osalta. Tilintarkastajat tarkastavat vuosittain sekä yksittäiset juridiset yhtiöt että konsernitilinpäätöksen.

Tilintarkastaja antaa Keskon osakkeenomistajille yhtiökokouksessa lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen yhtiön tilinpäätöksen yhteydessä. Tilintarkastaja osallistuu säännöllisesti tarkastusvaliokunnan kokouksiin ja raportoi havainnoistaan sille. Tarkastusvaliokunta arvioi säännöllisesti tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja tilintarkastusyhteisön Keskolle tarjoamia oheispalveluja.